

Samenvatting GebEURtenissen - Keynote Lecture: "Het Biden-tijdperk: welke impact voor de Europese en Limburgse economie?"

Professor Holslag lichtte het economische beleid van de regering Biden door. Daarin zag hij een bestendiging van wat zich reeds enkele jaren aan het voltrekken is, namelijk een grotere rol voor de overheid en een nadrukkelijker focus op industrie en infrastructuur. We zien daar volgens hem een stukje continuïteit, maar tegelijk wel een schaalvergroting. Onder Biden lijkt de investeringsagenda van de New Deal uit de jaren 1930 terug te keren. Bij het bestuderen van de plannen van Biden ging de professor dieper in op het aspect herindustrialisering in de American Jobs Act van 2 biljoen dollar. Daarbij merkte hij op dat het de intentie van de nieuwe administratie zal zijn om jobs terug te halen in sectoren als staal, automotive en chemie; een beweging die ook onder de voorgaande president, Donald Trump, werd ingezet. Voorts ziet hij de investeringsagenda van Biden als een "formidabel pakket", maar nuanceerde hij die ook enigszins als je enkele zaken in perspectief plaatst. Zo loopt het plan bijvoorbeeld over 8 jaar en is een deel ervan anders verpakt structureel beleid.

Amerikaanse groei is goed voor onze Vlaamse en Limburgse uitvoer, maar daar tegenover staat dat men aan de andere kant van de Atlantische Oceaan ook extra zal focussen op binnenlandse consumptie. Men zal er daarnaast naar streven grotere delen van de productieketen van pakweg auto's naar Amerika te halen, hetgeen iets is waar we kritisch naar moeten durven kijken. Dit zal immers een impact hebben op Europese bevoorradingketens. Een belangrijk aspect is voorts de strijd met de Duitse auto-industrie. Veel Vlaamse en Limburgse toeleveranciers zijn op die laatste markt gericht. Amerikanen vinden tegelijk al enige tijd dat er teveel Europese wagens worden uitgevoerd naar de VS. Dat kan competitieve gevolgen hebben voor onze bedrijven, kijk *in concreto* naar de cluster rond het Sint-Truidense. Voorts is de chemische sector, belangrijk in Tessenderlo en periferie, een ander aandachtspunt. President Biden wil de schaliegasrevolutie nog benutten op de korte termijn in combinatie met biochemicals die een stukje duurzamer zijn. We moeten daarom goed de impact op onze bevoorradingketens in de gaten houden. De chemische cluster is zeer belangrijk voor onze economie. Als daar verschuivingen komen heeft dat grote gevolgen. Amerikaanse investeringen in Limburg zijn goed voor ongeveer 4000 banen, ongeveer 1,2 procent van de banen. De uitvoer naar de VS is ongeveer 1 miljard euro, ongeveer 5 procent. De rechtstreekse impact van de plannen van Biden zal misschien niet bijzonder groot zijn, maar indirect kan dat wel het geval zijn in bijvoorbeeld sectoren als de automotive en chemie.

Professor Holslag ging ook dieper in op de fiscale intenties van de nieuwe financiënminister Janet Yellen die een minimale belastingen voor bedrijven voorstelt. Dat kan Europa enige ademruimte geven op fiscaal vlak volgens hem, maar de keerzijde kan zijn dat hoofdkantoren en Amerikaanse multinationals gedeeltelijk terug verplaatsen naar de VS. De impact daarvan op de balansen van ons land kan aanzienlijk zijn. Op EU-niveau lijken de handelsgeschillen met de VS af te zullen nemen. De Amerikanen zullen potentieel toegeeflijker zijn als de EU meer aan hun kant komt in verhouding tot China. Het handelstekort met de EU blijft echter een doorn in het oog van de Amerikanen. Daarnaast blijft het wantrouwen tussen Berlijn en Washington een probleem. In de jongste jaren vergrootte die spanning, niet in het minst rond het dossier Volkswagen. Samenvattend kunnen we volgens hem spreken van een ambivalent verhaal, zoals zo vaak in de internationale politiek. Ondanks de hogere knuffelbaarheidsfactor van Biden, blijft er onzekerheid. We kunnen samengevat spreken van samenwerking in een context van concurrentie.

Op politiek vlak spreekt professor Holslag van een vliegende start van Biden met veel steun mede door uitzicht op enorme economische groei. Hij waarschuwt echter voor de kleine meerderheid in het parlement die zal maken dat concessies zullen toegestaan moeten worden. Daarnaast wijst hij op het lage politiek vertrouwen en de armoede waarin heel wat Amerikanen leveren. De internationale context blijft uitdagend. De positie van de VS is geschaad door het presidentschap van Donald Trump. Het traditionele leiderschap van VS wordt minder vanzelfsprekend, de nieuwe wedloop met China zal een belangrijke factor zijn.

Vervolgens ging hij in op de gevolgen van de nieuwe Amerikaanse beleidsintenties voor Limburg. Een aandachtspunt volgens hem is de impact op internationale samenwerking inzake technologie en

innovatie, die minder vrij lijkt te zullen worden. Dat zal invloed hebben voor bedrijven die meer en meer zullen moeten keuzes maken. Op lange termijn moet Limburg zich ervan vergewissen dat we naar een tijdsgewricht gaan van stilvallende globalisering. Daarom moeten we proberen een stukje in te spelen op wat andere landen doen. Een aantal zaken komen immers overal terug. In de Westerse wereld wordt volgens hem meer en meer gemikt op transitie van consumptie naar investeringen (infrastructuur, O&I). We moeten ook hier die inhaalbeweging doen inzake infrastructuur, voor onze logistiek maar ook om de bevoorradingsketens te moderniseren zodat deze competitief blijven. Daarnaast moeten we in Limburg nadenken over belang van de maakindustrie. Als deze ketens verhuizen dan verhuizen ook de kennisintensieve diensten en industriële ketens en ecosystemen. We moeten volgens hem dan ook echt beletten dat Limburg een provincie wordt van louter commerciële diensten en daarbij aandacht hebben voor voldoende diversificatie. Voorts wees hij op het belang van lokale verandering. *Hidden champions* moeten kunnen doorgroeien tot internationale spelers. Het beleid moet ernaar streven dat deze kunnen doorgroeien terwijl ze lokaal verankerd blijven. Daarnaast is het patriottisme een blijver. Het zou een blunder zijn deze realiteit te negeren. Open is goed, maar openheid moet je sturen. Blijvende onzekerheid op geopolitiek vlak is iets om rekening mee te blijven houden. Hij wijst op de verantwoordelijkheid van provinciale besturen in deze context.

Daarna ging Noël Slangen aan de slag met een aantal vragen uit het publiek. Er werd onder meer gevraagd naar het verschil tussen de Amerikaanse en de Europese stimulus, het effect van economisch patriottisme, het verschil in coronabeleid en de toekomst van het multilateralisme.

Enkele opvallende passages:

Wanneer de Professor gevraagd wordt naar een eventuele heropstart van onderhandelingen over een vrijhandelsakkoord, haalt hij aan dat dat niet voor direct zal zijn. “Beide partijen kijken de kat uit de boom, waardoor het op dit moment heel erg moeilijk is om die onderhandelingen snel op te starten. Een deel van de hete hangijzers van TTIP zijn niet verdwenen. Daarnaast blijven er tegengestelde belangen in cruciale economische sectoren.”

Noël Slangen: Kunnen we stellen dat China de plaats van Rusland heeft ingenomen als economisch tegengewicht van de VS?

- Professor Holslag: Dat is zeker zo, ook geopolitiek trouwens is dat ook zo. Het is natuurlijk heel boeiend om dan te gaan kijken wat Rusland gaat doen. We hebben in het verleden toch kunnen vaststellen dat de geopolitieke situatie met Rusland echt wel woog op Limburg, vooral voor de export van de landbouwsector had dit grote gevolgen. De verwachting is nu volgens sommigen dat door de toenemende spanningen tussen China en Rusland, Rusland opnieuw zal bewegen richting het westen waardoor die uitvoerkansen van de Limburgse landbouwsector richting Rusland opnieuw hersteld zullen worden. Maar daar mogen we niet zomaar van uitgaan, ik denk dat Rusland zich comfortabel voelt in haar huidige positie, het uitspelen van Europa tegen China speelt daar in mee, en dat ze China op afstand kan houden door kernwapens. Het is dus niet zo omdat China de zogezegde Sovjet Unie wordt (geopolitiek dan) dat Rusland een geopolitieke revolutie zal aanvaarden zoals in de jaren 70.

Noël Slangen: Met oog op de economische versnelling die er zit aan te komen post corona, wat kunnen we concreet doen op economisch vlak in Limburg?

- Professor Holslag: Wie hoeven niet noodzakelijk een speelbal te zijn, ons lot hangt voor een groot deel van onszelf af. De oorzaak van de uitdaging ligt niet bij de ambitie van de Amerikanen en de Chinezen, dat is in het gegeven van de geopolitiek perfect normaal. Wat we kunnen doen is de lokale verankering bewerkstelligen, dat wil zeggen goed gaan inzetten op beloftevolle innovatieve bedrijven en daarbij vanuit onze financiële hefboomen die er zijn, extra steun gaan bieden. We moeten ook grote infrastructuurprojecten als hefboom gebruiken om innovatie en lokaal ondernemerschap te ondersteunen. Wat betreft stadsvernieuwing bijvoorbeeld moet er op niveau van de provincie een strategische visie ontwikkeld worden om ondernemers te ondersteunen die op Europees en mondiaal niveau oplossingen kunnen bieden

rond bijvoorbeeld duurzaamheid. Limburg heeft een aantal zeer exclusieve troeven zoals: de koppeling van open ruimte aan een enorm potentieel in de landbouw, veel ruimte in de voedingssector, toerisme en erfgoed. Unicité, identiteit, openheid en natuur zijn zaken die in onze wereld heel schaars worden. De provincie moet zich goed bewust zijn van deze troeven en deze meer internationaal uitspelen. Je kan gaan naar een prominentere koppeling tussen landbouw en meer verwerking en branding, gekoppeld aan hoogwaardig toerisme. Dat kan een activiteit zijn die internationaal inkomsten kan opleveren. Het potentieel daarvan mag je niet onderschatten. Haspengouw heeft de meest vruchtbare gronden ter wereld. Landbouw is het nieuwe goud. Dat gaat van strategisch belang zijn. We moeten daar proberen meer valorisatie uit te genereren.

Bekijk de opname om de volledige Keynote Lecture en alle vragen en antwoorden te zien.